د اسلام څلورم خليفه،

جليل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سيرت

د خپرولو شميره: .... (۴)

Ketabton.com

ليکوال: حبل الله (المتين)

کال: ۱۳۹۸ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

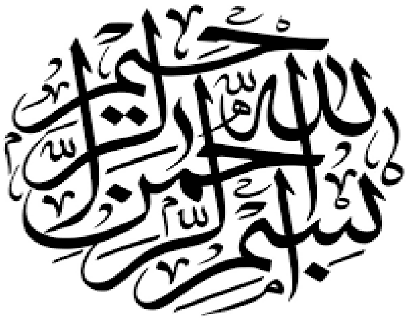

کتاب پېژندنه:

نوم : ——————————— د علي (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال او راټولوونکی: ———— حبل الله (المتين).

ژباړن : ——————————— خپله ليکوال.

ټايپ : ——————————— حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: ———————— N. RASOOLI

کال: ———————————— ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: ———————— (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضى الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تياري نيول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم. .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خيبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... (۳۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بيتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شيعه ګان ځنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) يو شيعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمد ستي مړ کيدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

➥ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.

علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبدالمطلب لمسی دی.

مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعنې ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او يو يو نفر مو ترې بيولی وای او د قحط سالۍ تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

➥ رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.

دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علّامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.

➥ د عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې

زه کله لس کلنۍ ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها ورباندې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول اللهﷺ ورته د جبراییل (ع) د راتلو قصه بیان کړه، نو چې رسول اللهﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به اللهﷻ هيځکله ضايع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بيوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتيا وايې نو چې د رسول اللهﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډیره خپه شوم نو رسول اللهﷺ راته وويل: ته مه خپه کيږه هيڅ کومه بده خبره نشته نو بيا يې راته اسلام پيش کړ، چې الله يو دی شريک نه لري، زه د اللهﷻ رسولﷺ شوم تاسو بايد د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمايي: رسول اللهﷺ ما سره ډير په مينه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کيږي نو بيا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

← علي رضي الله عنه فرمايي: ما د رسول اللهﷺ خبرې په غور واوريدلې بيا مې ورته وويل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوريدلي، نو که ستا خوښه وي نو زه به يو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول اللهﷺ راته وويل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته يو ذهين او هوښيار هلک يې او ته به پخپله دغه فيصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تا ته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

← علي رضي الله عنه فرمايي: چې زه بيګاه ته توله شپه ويده نه شوم او د خپل پلار او نيکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځيدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بيا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بيا رسول اللهﷺ مخ ته حاضر شوم نو بيا مې ترې پوښتنه وکړه: چې يو ځل بيا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول اللهﷺ راته بيا په تفصيل د نبوت خبره بيان کړه او زه مسلمان شوم.

← لږ وخت بعد رسول اللهﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودريدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې يې د کولو اراده کړې؟ نو رسول اللهﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودريدم او دغه د سې شنبې ورځ وه يعنې د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول اللهﷺ سره په جمع اداء کړ.

← نو علي رضي الله عنه فرمايي: چې په نارينه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خديجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جينکيانو کې رقيه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زيد رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر مانۍ او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لوړ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته ځنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

← نو يحيى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډېر لوی كار دی ماته خو ډېر لوی ښكاره شو.

دا كوم دين دی چې ډېره غوره طريقه باندې عبادت دی پكې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايې چې يو لوی كار دی؟

ته پوهيږې چې دا څوك دي؟
← دا يو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دی او دا ښځه خديجه بنت خويلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضی الله عنه نوميږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې مځكې اسمانونه يې پيدا كړي دي مړه كول او ژوندي كول كوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دی چې ابرهيم عليه السلام ته وركول شوی ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپريږي؛ خو تر اوسه چا غير د دغه درې تنو (كسانو) څخه نه دی قبول كړی،
بيا ابن جرير رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روايت كړی دی: چې دغه وخت كې د علي رضي الله عنه عمر د لسو كالو نه ؤ پوره شوی.

← د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې په ښځو كې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو كې ابوبكر رضي الله عنه او ماشومانو كې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې كله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوك درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ويرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
← خو يو ورځ د رسول الله ﷺ په كور كې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ كور ته داخل شو او علي رضي الله عنه يې په لمانځه وليد او په غور يې ورته كتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په كونجو كې وليد ، خو لمونځ يې ښه په اطمينان اداء كړ ، نو چې لمونځ يې خلاص كړ نو پلار يې ابو طالب ترې پوښتنه وكړه ايا ته هم مسلمان شوی يې؟

← نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلي جواب وركړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب كتاب ډير سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوی يې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنګ دې مظبوط كړ؟ يعنې مرستندويه يې شه او نور يې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسد الله و اسد رسول‌الله صلی الله علیه وسلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

← د حُبّـةْ عُرْنِـیْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـه ؤ ورکـړی نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه وو وایـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوي بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟
نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.
بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

← د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ]
ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همدا سـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خيټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځايونه پکې معلوميدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بيا رسول الله ﷺ راته وويل: شهد راوړه او ماشهد راوړل او ټولو ښه ډير وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بيا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او يو ځل بيا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ويې ويل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو وليدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بيا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بيا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته يې وويل: چې صبا ته بيا پسه حلال کړه ډوډۍ تياره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بيا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمايي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تياره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ يې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ويې فرمايل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووايم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د يرغل کولو اراده لري تاسو به يې ومنئ؟

نو ټولو په يو غږ وويل: هو ته رښتونی يې تا کله هم درواغ نه دي ويلي نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ويروم، تاسو ايمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابولهب لعين اوچت شو او ويې ويل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي يو؟ نو په دې طريقه دغه لعين د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت يدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جميل بدي پکې بيان شوی دي.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه يو اسدالله ﷻ و اسد رسول‌الله ﷺ

يعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخيرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوشه ډب او ګيدړ ته دې د بهادری، ايمانداری، تقوی، ايثار، قربانۍ شهامت او غيرت لقب يا مېډال ورکړل شي، بلکې په رښتيا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کيدل چې يو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې يوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو يې آس ځغلول، توره چلول، غشي ويشتل او غيره نيول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ويشو او اخري برخه کې به پوه شې چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قيمته لقب وګټلو ؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شريکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) ميلادي (13) مارچ کې پيښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟
← کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني يې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو ، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوړې او تندې برداشت کړلې ، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي ، نو رسول الله ﷺ د مدينې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوي چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي ،
نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.
دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفيان په مشرۍ قافله ور باندې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه ، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مدينې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله بار وه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو ، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده ،
نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدينې منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الكندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو درې کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ور باندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کې علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چې يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه ته تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•.

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لږ وخت وروسته دریم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودرید چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بیا رسول اللهﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بیا هغه سړی مسلمان شو او رسول اللهﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر یې جاري وساته بیا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

↩ عمومي قومندان یې [مصعب ابن عمیر العبدري قریشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته یې سپین رنګ بیرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بیا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسیمه کړه او ورته ویې ویل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ. او دغه یې ټول مهاجرین کړل او بیرغ یې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره یې یو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبیربن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته یې انصار کړل او د هغوئ بیرغ یې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر یې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقریبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبیلې وه او (170) د خزرج قبیلې وه او نور باقي کسان ټول قریش مهاجرین وه.
رسول الله ﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته همیشه تیار ؤ.

بل خوا ته قریش هم ډیر زیرک وو هغوئ هم قافلې مشري یو داسې قومي مشر! ابا سفیان! ته ورکړې وه چې همیشه به یې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفیان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مدینې منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله یې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] لیدلي وو او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفیان بن حرب چې یو نوم یې مغیره بن حرب دی هغه ځای ته ورسید، نو د هغه ځای خلکو نه یې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وویل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بیا ولاړل نو ابا سفیان بن حرب ورته وویل: ماته هغه ځای را وښایاست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښینولې یا چو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفیان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې یې میده کړې او هغې کې د قجورې زړي وو، نو ویې ویل: زما قسم دی دغه واښه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د یثرب (مدینې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډیر سرعت او تیزۍ سره یې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره یې د (بحر قلزم یا بحرالاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني یې مکې مکرمې ته ولیږه، چې د مکې مشرکین خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه یې ونیسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅ ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضداره يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول څو د قريشو يو ليږي قبيله چې بي عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکوو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ څو د يو لوى قوم بنې بکر بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه وربانديې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحرالاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. ابا سفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې اباسفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډوو، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور يوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دى پخوا به لاره همدا وه اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشركين چې هلته ورسيدل شا او خوا قبايل يې را وغوښتل او ښان يې حلال كړل شراب يې وڅښل او ډمې يې ګډې كړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وويلې چې هغه كې به د مسلمانانو بدئ بيان شوې وې•،

دغسې دوئ د هغه ځاى خلكو ته وښودله چې مونږ ډاريږو نه او مونږ يو قوت يو ،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تياري نيول.

← كله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسيدله او د قريشو سركښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وكړي او په لاره كې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پاروونكي سندرې او اشعار وايي او ښه ډير خلك ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغرې، ښه ډير اوښان او تكړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه كرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره شروع كړه چې څه كول پكار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضي پكې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آياتونه نازل كړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو كمزورتيا پكې بيان كړې وه بعضي داسې خپه دي لكه چې په زبردستئ يې مرګ ته را كشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره كړې وه.

نو مهاجرينو مشرانو لكه [ابو بكر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود يا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه د بني اسرايلو نه يو چې تا ته ووايو ته ولاړ شه جنګ وكړه او مونږ به دلته ناست يو بلكې مونږ په هر حالت كې تر مرګه در سره يو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روايت دى: چې زما ښه په ياد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه يا مقداد بن عمرو] داسې حال كې [رسول الله ﷺ] ته راغى چې رسول الله ﷺ كافرانو ته بده دعاء كوله نو له دعاء بعد يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه بني اسرايل نه يو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توكل كړه دښمن سره وجنګيږه.

مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګيږو چې ته به فخر را باندې وكړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غيرت نه ډكو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله كړ او مخ مبارك يې له خوشحالۍ وځليدى خو د مهاجرينو ټولئ لږ وه نو ځكه رسول الله ﷺ بيا ږغ وكړ: چې ملګرو رايه

• كتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهايه باب فضايل علي رضى الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بېخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای له د بدر بن قریش کوهي ته نژدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړې او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو ، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الكبري لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندى ذيروح له اوبو راغلى يعني پيدا شوى دى او رسول اللهﷺ ډير په بيړه له هغه ځايه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغى او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته يې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بيابان کې نورې اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړې واى نو بيا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زيات تکليف واى، دوئ ډير په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې يو ميدان کې ديره شول، يو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي ليدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه راباسي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول اللهﷺ ته يې راوستل.
دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوئ ورته وويل: چې د مکې مکرمې قريشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم يقين ونه شو چې رښتيا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه يې ووهل چې صحيح خبره وکړئ نو هغوئ وويل: چې مونږ د ابو سفيان کسان يو نو صحابه کرامو يې له وهلو لاس ونيو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او دغ يې ورته وکړى چې د اللهﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتيا درته وويل: نو ومو وهل او چې دروغ يې درته وويل نو پرې مو ښودل دوئ رښتيا د قريشو ملګري دي، ابي سفيان دلته نشته هغه مکې ته رسيدلى دى نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ديره کيدل ډير ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بيرته ولاړل نو د مشرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تيارول، يو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هيڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تيره کړه، بل خوا مغروره مشرکينو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه يې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تيره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟
نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربيعه
(2) اباجهل عمرو بن هشام
(3) اميه بن خلف
(4) ابابختري ابن الهشام
(5) حکيم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خویلد

(7) حارث بن عامر بن نوفل

(8) طعیمه بن عدی بن نوفل

(9) نضر بن الحارث بن کلده

(10) نبیة ابن الحجاج

(11) سهیل ابن عمر

(12) عمر بن عبدود

(13) شیبة بن ربیعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمایل: په الله ﷻ قسم چې داسې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپریدلو له پاره خوشخبري وي.

بیا رسول الله ﷺ مجاهدین صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لرې فاصلې ته بوتلل او غوښتل یې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته یې وویل: چې یا رسول الله ﷺ دغه ځای تا خرنګه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ یې په سترګو منو او که جنګي تاکتیک وي نو زه وایم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته یو لوی ډنډ جوړ کړو بیا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنګ حالت کې د اوبو راویستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: دغه وحې یا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنګي تاکتیک دی ! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته یې معسکر نقل کړه هلته یې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک یې کړ بیا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: چې یارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د میدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرګی جوړ کړو ته به هلته یې او ته به د دښمن د خطر نه لیرې وې او بعضې د جنګ قومانداانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به یې تداوي کیږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرګې جوړه کړه،

← د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روایت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کیږي ما د شپې اخیري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ویده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپین آس سپور ثوکیداري کوي او رسول الله ﷺ د یوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کامیابۍ سوالونه کوي او وایي: چې یا الله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډیر کسان دي او مونږ سره فقط ستا مینه ده یا الله ﷻ مونږ ته بری را کړې.

• البدایه والنهایه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول اللهﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول اللهﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول اللهﷺ غشی خیټې ته وروړ نو هغه چغه کړه یارسول اللهﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول اللهﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول اللهﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دې ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول اللهﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول اللهﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نږدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول اللهﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری راکوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وویل:

یارسول الله ﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول اللهﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول اللهﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل طـرف تــه د قريشــو لښـكر يــو تــن چــې (عميــر) نوميـده راوليـږه چـې د مســلمانو احــوال معلــوم كـړي هغـه راغـی د مسـلمانانو د لښـكر شـا او خــوا يــې چكــر وواهــه او بيرتــه ولاړی هلتــه يــې د قريشــو مشـرانو تــه يــې وويـل: هغــوئ لــږ دي خـو ماتـه لـږ وخـت را كـړئ چـې زه وګـورم چـې نـورو ځــايونو كـې يــې كښـينولي نــه وي؟ او لـه شـا لــه خوانــه حملــه ونـه كـړي هغـه خپـل آس وځغلولـو او ټـولې لـوړې او ژورې يـې وكتلـې او بيرتـه راغـی نـو ابوجهـل تـه يـې وويـل: كـه زمـا منـی بيرتـه ولاړ شـئ لـه دی خلكـو سـره جنګيـدل سـخت دي دوئ دومـره مـنظم ناسـت دي تـه بـه وايــې چــې پــه لمانځــه دي هــيڅ د خپګــان اثــرات پكــې نشــته او زمــونږ لښـكريانو سـرونه لـه خپګانـه ټيـټ نيـولي دي، نـو (ابوجهـل) ورتـه پـه غوصـه شـو چـې چـوپ شـه ډارنـه (ويريدونكيه) د خلكو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښكر ته امر وركړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ كړئ.
د شـيطان لښـكر چـې (1000) كسـان تكـړه ځوانـان (20) تنـه پـه آسـونو سـپاره وه چـې راغلـل او لكـه بـې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ كښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخكې له دې چې د بدر معركه شروع كړو د بدر غزا او اوسني حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا كې مشركين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلكې 250 كيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر كوهي ورغلي وو،

➥ د بـدر غـزا كــې د كــافرانو صــف كــې هغــه مســلمانان هــم راغلــي وو چــې يــا يــې لــه ويــرې اظهــار نــه شــو كولای يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لكــه حكــيم بــن حــزام رضــي الله عنــه چــې د (بــي بــي خــديجې رضــي الله عنهــا) د تــرور زوی ؤ او د (رســول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګری ؤ،

بــل (عبــاس رضــي الله عنــه) چــې د (رســول الله ﷺ) تــره ؤ، كلــه چــې (رســول الله ﷺ) خپلــو ملګــرو تــه هــدايات كــوي نــو د مشــركينو صــفونه ورتــه مخــامخ ناســت وو، خــو رســول الله ﷺ هيچاتــه ونــه ويــل چــې دغــه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د كافر صف كې د مسلمان وژل هم روا دي.

اوسنيو كفـارو سـره هـم ډيـر مسـلمانان يـا لـه نيسـتی يـا لـه مجبـوری يـا د دنيـايي محبـت يـا غلطـې عقيـدې لــه وجــې ملګــري دي نــو د وژلــو حكــم يــې هــم هغــه دی تــر څــو چــې د هغــوئ صــف كــې وي بايــد ووژل شــي خــو كه ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لكــه! عميــر! چــې كــافرانو او دښــمن د صــف نــه د مســلمانانو احــوال اخســتو تــه راغلــی او ګيــر چــاپير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د یو قوي نه ماتیدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او ښه پریمانه مال، دولت، عیش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته یې رسول اللهﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د څرمنې ډالونو یو اندازه غشو لورې تندې وهلي را وتلي وو ،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتیدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غریب، مسکین، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونکي اولس را وتلی دی.

او سني کفار هم ماډرنو وسلو ، تیارو ، هلیکوپترو او زیاتې شتمنۍ سره راغلي او ماته یې خوړلې غرور یې خاورې شوی او عام اولس ور باندی برلاسي دي.

او د مکې مشرکینو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکینو هم د رسول اللهﷺ توهین کولو ساحر، کاذب او جادوگر به یې ورته ویل اوس هم همدا رابلل شوي یا په زور راغلي کافران د رسول اللهﷺ د توهین کارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډو سکو کلیمه لیکي بیا یې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ایمان وننګوي.

خو اوسني کافران څو کارونو کې له هغه مشرکینو زیات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې کوم تړون یا معاهده وکړه مخالفت یې نه کاوه ، او اوسني هیڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت کې یا بغیر له جنګه زنانه، ماشومان، سپین ږیري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکینو د الله ﷻ او قرآن کریم توهین نه دی کړی نه یې بیرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنیو کافرانو قرآن کریم په ډزو ویشتی، ګندګۍ کې یې غورځولی، اور یې ور اچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ایمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کورته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو کورته راغلی، باید د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته یې په حقه را وتلي دي.

د بدر د غزا پیل:

کله چې اباجهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ویې ویل: که زما مشوره منئ بیرته ولاړ شئ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شئ موندلای تاسو وګورئ چې سرونه یې داسې نیغ نیولي دي لکه کیچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وګورئ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوریدلې او ویې فرمایل: که دغه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بیرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام یعنې اباجهل ورته وویل: کښینه غټ خیټه ، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښيرا کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته برى ور کړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې ورانوم نو آس يې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسيده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د توري وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر يې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشيدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځاى کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوى وليد بن عتبه)، هغوئ د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ يې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور يې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراء و او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور وليږل خو هغوئ چې لا زيات مغروره وو، دوئ سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې ږغ وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه يا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبيده ابن الحارث رضي الله عنه:•
درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودريده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربيعه) مخې ته ودريده.
- ◆عبيده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودريده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که در کښته شو؟ دوئ ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد)او (عبيده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د ځرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شرق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوځ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول اللهﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوځ کړل نو ږغ يې وکړ: ووهې د الله ﷻ او رسول اللهﷺ زمريانو،
ووهې د الله ﷻ او رسول اللهﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ور ختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

← بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښي طرف ته ودريد، زه يې و ټومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول اللهﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وټومبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږ را وتلی وو، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل ترې وپوښتل: چې ما شومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبرﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفار رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله ور باندې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې ترې غوځ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول اللهﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د كافرانو سترګو كې مسلمانان زيات او د مسلمانانو سترګو كې كافران لږ ښكاره كړل او الله ﷻ يې كومك له پاره (3000) ملايكې را وليږلې چې بيا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب كړه او كافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائكې له كومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره كوم سلوک كوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بكيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې موړال یې اوچت شو بې حسابه غنایم په لاس ورغلل او د ډیر غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربیه او ذهني طور تیار شول.

په کافرانو یې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران یې له لاسه ورکړل او د میدان نه د تیښتې شرم ورپه غاړه شو چې بیا به مکه مکرمه کې ټیټې سترګې ګرځیدل موړال یې بیخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تیاریدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوي وې چې د سورت ال عمران(123) او (125) آیاتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډیرې وې، خو د بدر د غزا د اهمیت زیاتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډیرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکینو لیدلې وې چې سپین لباس یې اغوستی وو، په سپینو آسونو سپرې وې.
د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدینو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف یې ټیټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، دغه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټینګې کیدای شوې او مقابل طرف ته اوبه جمع شوې او ختې یا کیچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښویدل.
بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته یې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنین) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او موړال یې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې یې مسلمانان زیات راتلل او هغوئ له ویرې یا بندیان شول او یا وتښتیدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسیران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسیرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وویل: چې علاج یې وکړئ، ښه رویه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسیو چې بندیان ترئ سخت یې مه ترئ، چې پښو او لاسونو ته یې تکلیف ونه رسیږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام یې وکړئ، ښکنځل او پیغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارسول اللهﷺ دا ما اسیر کړی دی رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وویل: رښتیا خبره ده مونږ په سپینو آسونو خلک ولیدل چې مخونه یې پټ وو او جنګ یې کولو او ماته هم یو نفر راغی او راکش یې کړم او [عبد الله بن مسعود رضي الله عنه] ته یې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نیول شوو اسیرانو او د شک په بنیاد نیول شوو سره چې دا اوسني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ویلای شو ، د بندیانو سره ښه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسول اللهﷺ د بدر میدان کې د کافرانو د تیښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې یې(زید بن حارثه رضي الله عنه) او (عبد الله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدینې منورې ته د فتحې د زیري ورکولو له پاره ولیږل.

بیا رسول اللهﷺ امر وکړ: چې د قریشو وژل شوي کسان ټول یو ځای ته را ټول کړئ او هلته یو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان یې راړول او هغه کوهي کې یې واچول بیا رسول اللهﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرید او د هر یو نوم به یې اخست چې ای عمرو بن هشام یعنې اباجهل یا عتبه یا شیبه یا ولید: ایا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کیدله؟

بیا یې وفرمایل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پردیو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پردیو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

⟵ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حیران حیران ورته کتل بیا یې ورته وویل: یارسول اللهﷺ ته خو داسې چا ته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل:

قسم په هغه الله ﷻ چې زه یې را لیږلی یم الله ﷻ یې دوئ ته داسې وراوروي چې ته یې هم دومره نه اورې.

بیا رسول اللهﷺ مدینې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره وکړه چې بندیانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبداالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وویل: چې یارسول اللهﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول اللهﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي یې په فدیه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فدیه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول اللهﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښه شوې ده.
کله چې د ابي سفیان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عینه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخیلة د بني الاشجع مشر،
(4) طلیحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفیان بن عبدشمس د بني سلیم مشر،

← ابو سفیان ته بیرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یو.

• کتاب البدایة والنهایة مع نهایة البدایة فی الغزواة علی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل خوا رسول الله ﷺ بني قريضه ته په دې خاطر ولاړ، چې د دوئ سره بنو قريضه متعهد ؤ او د عهد مطابق که کوم مسلمان د دوئ نه څوک خطايي کې ووژني نو ديت به ادا کوي او يو صحابي رضي الله عنه د دوئ دوه تنه وژلي وو. نو کله چې رسول الله ﷺ دوئ ته ورغی دوئ ډېر د خوشحالئ اظهار وکړ، خو زړونو کې يې منافقت ؤ ځکه چې يهود ټول د منافقت څخه ډک دي نو دوئ رسول الله ﷺ د يوې لوې قلعه خواته کښيناوه او خو تکړه ځوانانو ته يې وويل: چې تاسو له پاسه يوه غټه تيږه ورباندې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې راوليږله او د دوئ په بدنيتئ يې خبر کړ.
نو رسول الله ﷺ له هغه ځايه پاڅيد او بيرته مدينې منورې ته را ستون شو او د مدينې منورې نه يې د بنو قريضه يو مسلمان صحابي [مسلمه رضي الله عنه] ورولیږه، چې تاسو وعده خلافي وکړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خو د مدينې منورې نه د منافقينو مشر (عبد الله بن ابی ابن سلول) جواب ورولیږ، چې زه به د بني نظير (2000) تنه درکړم او تاسو ونه وځئ، زه مو ملګرى يم او چې کله دغه لس ورځې ختميدو ته نژدې شوې هغوئ مسلمانانو ته جواب راوليږه: چې لاس مو خلاص چې څه کولای شئ ويې کړئ مونږ له دې ځايه نه وځو.

نو رسول الله ﷺ (200) مجاهدينو سره ورغی او دوئ چې مضبوطې قلعه ګانې لرلې هغې ته وختل او له هغه ځايه به يې مسلمانان په کاڼو او غشو ويشتل او رسول الله ﷺ خپلو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: تاسو نژدې مه ورځئ چې د دوئ غشي درته نه رسيږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بني قريضه په تمه ؤ چې ابي ابن سلول به په مسلمانانو د شا لخوا نه حمله وکړي خو منافق خو هميشه درواغجن وي د هغه څه معلومات ونه شو د دوئ ښاروي وړې شول خپله هم تنګ شول او دوئ لوى لوى د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضې ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نو الله ﷻ سورت حشر نازل کړ د هغه خطرناکو ځايونو نه د قجورو ليرې کولو اجازه پکې وه نو رسول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغې محاصرې (15) ورځې دوام وکړ اخر هغوئ له قلعه ګانو را کښته شول او د سر د امن او وتلو غوښتنه يې وکړه: نو رسول الله ﷺ ورته وويل: وسله به نه وړئ نور هر څه وړلای شئ او هر چا ته اجازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهود چې دنيا په سر تر ټولو بيغيرته او ذليل قوم دی اول يې دروازې، کړکې او چتونه وران کړل هغې ته يې اورونه واچول، چې مسلمانان ترينه ګټه وانخلي لکه او سنی امريکا او ناټو چې يې کوي او د تللو په وخت کې هر څه په بمونو الوزوي، نو هغوئ هم هيڅ پرينښول او ټول مالونه يې بار کړل. يو تن چې د غوايي څرمن يې د سرو او سپينو زرو ډکه کړې وه د وتلو په وخت کې وويل: افسوس چې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذلیل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکینو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفیان د ټولو قبایلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانی، نیزه بازی، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزیرې کفار را جمع شوي او غواړي مدینه منوره باندې یرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ایران ؤ وویل: یارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ایستل چې په آسونو د سپورو مخه ونیول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدینې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمایل:
یارسول الله ﷺ د مدینې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتلای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی میدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پریږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به یؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځیږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زیاته خوښه شوه او هغوئ وویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی یعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وینه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ویې ویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بیتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه یې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژوروالې ورسیدل او دغه وخت کې زیاته لوږه او غریبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ایمانداری خندق ایستل شروع کړل او د ورځې به یې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پیښ شو اجازه به یې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتیا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختیار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمايي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خیټه مبارکه ښکاره کړه چې تیږه یې ورباندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خیټه وزن وي نو د ټیټیدلو په وخت به ورته تکلیف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هیڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خیټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي یې ورباندې تړلې وې.

• کتابونه حکایة الصحابه کتاب المغازي، حلیةالاولیاء، البدایة والنهایة

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بیان په راتلونکو نشراتو کې مه هیروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب یا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ریس المنافیق یا کفري خیاط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کیندل شروع کړ، نو دري ورځې د خوراک له پاره هیڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبدالله رضي الله عنه څخه روایت دی: چې مونږ ته یوه سخته غټه تیږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته ومې ویل: یارسول الله ﷺ دلته ډیره لویه تیږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ یې نه شو ماتولای او وږي هم یؤ، طاقت مو هم نه شته او خپله خیټه مې ورته ښکاره کړه چې تیږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خیټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تیږې یې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چې زه خندق ته کښته کیږم او خندق ته ورکښته شو او پلک یا ماتوړ یې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې یې اول وار ورکړ نو له هغه تیږې د اور بڅرکي شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وویل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بیا یې بل وار پرې وکړ او بیا تري بڅرکي د یمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وویل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بیا رسول الله ﷺ دریم وار پرې وکړ او بیا تري د اور بڅرکي فارس او کسری طرف ته ولاړل او تیږه میده میده شوه او رسول الله ﷺ وویل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپیني مانۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خیاطانو مشر ریس المنافقین عبدالله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو میتیازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د یمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زیری را کوي.

نوټ:

اوسنیو وختونو کې هم همداسې پیغورنه ورکول کیږي او د (الله ﷻ) په نصرت یې عقیده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بیا هم ګونګیان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمایي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خیټه مبارکه دوه تیږې ولیدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وویل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وویل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خیټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وویل: یو وړه سیرلکۍ او لږ وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمایي: ما ورته وویل: زه به سیرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سیرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بي بي مې اوړه خميره کړه او ما غوښه کټوۍ کې په اور کېښودله او ولاړم چې هغوئ ته دعوت ورکړم نو زه ولاړم او رسول الله ﷺ ته مې غلي غوندې غوږ کې وويل: لږ خوراک مې تيار کړی دی يوه سيرلکۍ او لږد اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشريف راوړئ،
نو رسول الله ﷺ راته وفرمايل: ته ولاړ شه او بي بي ته دې ووايه: کله چې غوښه پخه شي نو سر پرې کښېږده تر څو زه نه يم درغلی سر ترې مه پورته کوه او ډوډۍ چې پخه کړي نو دسترخوان کې دې پټه کړي تر څو زه درشم.
بيا رسول الله ﷺ غږ وکړی ای د خندق مجاهدينو (جابر بن عبدالله رضي الله عنه) دعوت کړی دی ټول تيار شئ چې ورشوو:

نو (جابر بن عبدالله رضي الله عنه) فرمايي: چې زه په منډه کور ته ولاړم او بي بي ته مې وويل: لکه چې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دی ولې وارخطا يې؟

نو ما ورته وويل: چې ما رسول الله ﷺ ته پټ غوږ کې وويل: چې يو دوه تنه راوله خو هغه ټول د خندق والا ته اعلان وکړ. نو [جابر ابن عبدالله رضي الله عنه] فرمايي: چې بي بي مې را څخه پوښتنه وکړه رسول الله ﷺ خو تاته څه ونه ويل؟ نو ما ورته وويل: چې د کټوۍ د سر او ډوډۍ پټولو يې راته وويل: نو هغې وويل: چې بيا د خفګان خبره نشته الله ﷻ او رسول الله ﷺ پوهيږي نو دې وخت کې رسول الله ﷺ تقريبا (1000) زرو تنو سره راغی او خپل لعاب يعنې لاړې مبارک يې اوړو کې واچولې او کټوې کې هم واچولې بيا يې وفرمايل: يوه ښځه بله هم را وغواړه چې ډوډۍ پخولو کې مرسته در سره وکړي: چې مونږ هم همدا سې وکړل.

نو دواړو ښځو به ډوډۍ پخولې او دسترخوان د ننه به يې اچولې او رسول الله ﷺ به هغه رايستلې او ماتولې به يې او د کټوۍ نه به يې غوښه او شوروا وربانديې اچوله چې دې ته ثريد وايي او ماته به يې را کوله او ما به ميلمنو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وړله تر هغې چې ټول ماړه شول نو هغوئ به ويل: بس دی او ما به ورته ويل: ځانونه ښه ماړه کړئ تر هغې چې ميلمنو وويل: نور ځای خيټو کې نشته بيا رسول الله ﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مونږ کورونو کې هم تقسيم کړه او قسم په (الله ﷻ) دی چې هماغسې ډوډۍ او غوښه پوره معلوميدله.

دغه احاديث مسلم او بخاري شريف مختلفو طريقو باندې نقل کړی دی چې لږ نور تفصيل هم لري خو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يوه معجزه د کانې يا تيږې ماتيدل او د فتحو زيری بله معجزه زرو تنو ته لږ شانته ډوډۍ او غوښه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخرج 2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنیتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله علیه وسلم معجزه.

(3) د سیدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره یې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارینه په سخت حالت کې د خندق کیندلو کې بوخت وو، نو د بني قریضه یهودو چې د مسلمانانو سره یې عهد یا امنیتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابوسفیان او نورو مشرانو ته وفدونه ولیږل چې مونږ تاسو سره یؤ او هغوئ سره یې امنیتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدینې منورې ټولې ښځې او نارینه یې د خپلو بیبیانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او یواځې نارینه سپین ږیري (حسان بن ثابت رضي الله عنه) یې ورسره پریښې ؤ.

نو د بنو قریضه جاسوسانو لکه زمونږ اوسني جاسوسان فیصله وکړه چې یو څو کسان ولیږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو یو تن یې د شپې هغه ځای ته ولیږه، چې د مدینې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې یې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه یهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګیر چاپیر تاویده او په دیوال یې سر ښکاره کاوه چې یوې مشهورې مجاهدې چې په ډیرو غزاګانو کې یې شرکت کړی ؤ (صفیة بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه ولید، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وویل: پورته شه او یو تن په دیوال سر را ښکاره کوي ویې وهه هغه ورته وویل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپین ږیری یم او د مقابلې نه یم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفیة بنت المطلب رضي الله عنها) د خیمې ستن را وویستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه یې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ یې کړ او بیرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته یې وویل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترینه راوړه که زه ښځه او هغه نارینه نه وای ما به تري ټول هر څه راوړي وای خو ما ته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بیا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) تري نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې ولیدل چې چا یې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طریقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بیا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې یې د غنیمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دلیل هغه چا وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره یې د مسلمان وژلو امنیتي تړون لاس لیک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روایت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بي بي خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د ټیکري پیڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې یعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ ولیدله نو پوښتنه یې ترې نه وکړه: لورې چیرې روانه یې؟ هغې ورته وویل: مور مې لږې قجورې را کړې چې پلار او ماما ته یې یوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې یا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا یې وکړه بیا یې د ټیکري پیڅکه کې پټې کړې او مجاهدینو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته یې وویل: راشئ قجورې یا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې یا خرما به یې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بیا یې ماشومې ته وویل: خپلې قجورې یا خرما دې بیرته یوسه.

کله چې ابو سفیان د خپل (10000) لښکر سره مدینې ته را ورسیدل نو خندق یې ولید او د مسلمانانو دغه نوی تاکتیک ته زیات حیران شو،
رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدینو ټولې مقرر کړې وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا یې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبایلو ته ولیږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدینې ته داخل شي خو کومه تنیجه یې ور نه کړه، دې وخت کې یو تن له یو ځایه غوښتل چې را پورې وځي او له ډیر لیرې ځایه یې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق دیوال سره ټکر شو لاندې پریوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کیده نو سر یې ور څخه غوڅ کړې ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو یو د یو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزیره کې یې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته یې غږ را وکړ، چې شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ تاسو خو وایاست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ شته څوک غیرتي چې را میدان ته شي؟
نو علي رضي الله عنه پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته کښینه دا د فیل په شان وجود لري او نوم یې (عمرو بن عبدوِدْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټینګ شوي مشهورې فولادي زغري لري.
نو علي رضي الله عنه کښیناست هغه پهلوان بیا هماغه خبرې د پیغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بیا پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:
نو رسول الله ﷺ بیا ورته وویل: (عمرو بن عبدوِدْ) دی او ته تنکی ځوان یې ته یې د مقابلې نه یې کښینه.

هغه پهلوان بیا دریم وار د پیغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غیرتیانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بیا پورته شو ویې ویل: زه ورځم ماته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بیا ورته وویل: عمر بن عبدود دې کبنینه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وویل: زه یې پیژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.

نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ور پورې وت هغه چې ولید ویې ویل: څوک یې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وویل: [علي یم] هغه ورته وویل: کوم یو د عبد مناف یعني ابو طالب زوی؟

علي رضي الله عنه ورته وویل: هو نو هغه ورته وویل: وراره ته لا ماشوم یې ولاړ شه ترونه دې راولیږه ته زما د مقابلې نه یې او زه نه غواړم د ماشومانو وینې تویې کړم او تا ووژنم.

نو علي رضي الله عنه ورته وویل: خو زه غواړم ستا وینې تویې کړم ماته ستا وینه تویول خوند را کوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډیرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې یې د توري سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمني جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال یې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.

خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په یو شرق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه یې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پریوت لکه د قجوري تنه او ټول عورت یې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې یا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړې او غورځیدلو سره یې په شګلینه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفیان (10000) لښکر ټولو ولید. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور یې پریښود او بیرته راغی او هغه هم هلته سلګۍ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي یې ښکل کړ او ورته ویې ویل: چې افرین زمریه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وویل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې وای د هغه توره او زغرې ډیرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وویل: ما چې ولید ټول عورت یې ښکاره شو او ماته یې قسم هم را واچولو، نو ماته حیاء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پریښود.

بیا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راولیږیده، چې خیمې او هر څه یې باد یوړل فقط (9) تنه مسلمانان شهیدان (4) تنه سر کرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدایه والنهایه لحافظ ابن کثیر، سیرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مديني منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولي وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلي وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مورچې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غابښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت دروا غجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أَفَاطِمُ أَهَاكَ السَّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَّلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِيْ لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِيْ نَصرِ اَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبِّ بِالْعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول اللهﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهيږي.

ـــ نو رسول اللهﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادرۍ جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغی او ويې فرمايل: يارسول اللهﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: ياجبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول اللهﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمي ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوهٔ خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،
کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.
رسول اللهﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.
نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول اللهﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی! چې قلعه ګانو ته نږدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.
نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول اللهﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (اللهﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.
نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې اللهﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول اللهﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر تړي په عذاب دی نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ماته يې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تاته په لاس کې درکوم چې په حقه به يې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یا رسول الله ﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: دلته نژدې راشه، نو هغه ورنژدې شو او رسول الله ﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول الله ﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَا سْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ أِنْ لَا قَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یا الله ﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یو او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې یې د رسول الله ﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډېر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړې وای.

هر چاته به چې رسول الله ﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډېر مغروره وو لکه اوسني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو میده د یهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هیڅ چا ورسره مقابله نه شوه کولای میدان ته راووت او مسلمانانو ته یې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار یې وویل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّيْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرَّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ
ترجمه: ټول خیبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب یم بهترینه وسله لرم او ښه تجربه کاریم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کیږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه میدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې یې دغه اشعار وویل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّيْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ
ټول خیبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه یم او داسې بهادر یم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ورسره کوم چې چا نه وي ورسره کړی!
نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب یهودي ډیر سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بیا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ورکړي چې پښې تر ې غوڅې کړي خو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهید شو.
نو صحابه کرامو ډیر افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال یې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وایي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په او سني اصطلاح ځان وژنه یې وکړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې څوک وایي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وایي: نو رسول الله ﷺ ورته زیات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وایي عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهید دی)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذکره البدایه ج 4 ص 104 من طریق البیهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.
د رسول الله ﷺ معجزات.
او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،
د خيبر غزا چې ډيره سخته وه تقريباً يوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته ځو ورځې خوراک ونه رسيده، نو هغه خره چې دوئ بارونه ورباندې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې ديګونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول الله ﷺ لوګي (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ويې خوري ! نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ويې نه خورئ او غوښې په اور وسوځوئ او ديګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ايره شي خو ديګونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟
نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وايم هغسې وکړئ.
او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې ښخې کړلې او ديګونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَاالذِيْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ المَنْظَرَهْ
أُوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،
ترجمه: زه هغه څوک يم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حيدر يعنې د زمري نوم اېښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک يم او زه هر څوک يو وار تول کوم بيا هماغسې معامله ور سره کوم او وينه يې داسې تويوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله ورباندې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې ور دننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخې منې یو خوا او بل خوا غورځيدل یهودیان په منډه اخري قلعه ته په تیښته شول او علي رضي الله عنه ور پسې ؤ نور صحابه کرام رضي الله عنهم هم ور سره شول او یهودیان قلعه ته دننه شول او دروازه یې بنده کړه خو یو یهودي علي رضي الله عنه ته سخت ګذار ورکړ، چې د علي رضي الله عنه د لاس څخه ډال وغوځید،

د رسول الله ﷺ ازاد شوی غلام ابو رافع رضي الله عنه فرمايي: د بخاري او مسلم شریف حدیث دی چې علي رضي الله عنه د خیبر د قلعه دروازه را وویستله او د یهودو له پاره یې ډال ترې جوړ کړ اخیر یې لاس کې ونیوله او صحابه کرام رضي الله عنهم ور باندې د خیبر قلعه ته وختل او خیبر فتح شو نو څه یې اسیران او څه یې مړه شول او بعضو جزیه ومنله.

د جابر بن سمره رضي الله عنه نه روایت دی: چې علي رضي الله عنه دروازه وغورځوله نو (7) تنو (کسانو) کوښښ وکړ، چې پورته یې کړي خو ونه توانیدل بیا (49) کسانو کوښښ وکړ، چې بیرته یې د خیبر قلعه له پاره دروازې ځای کې ودروي خو هغوئ هم نه شوه ټینګولای اخر (70) کسانو بیرته خپل ځای کې ودروله.
دا ؤ د علي رضي الله عنه کرامت.
د یهودیانو ډیرې ښځې د مسلمانانو لاس ته ورغلې د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما څخه روایت دی:

چې رسول الله ﷺ هغه وینځې صحابه کرامو ته تقسیم کړلې چې هغه کې د یهودو د مشر حیی بن احطب لور [صفیة] هم وه چې خاوند یې ابي الحقیق او ورور او پلار یې هم وژل شوي وو، هغه د بل صحابي رضي الله عنه برخه کې راغلې وه خو بعضو صحابه کرامو رضي الله عنهم، رسول الله ﷺ ته مشوره ورکړه چې دغه [صفیة بنت حیی بن احطب] ستا سره مناسب ده ځکه چې د لوړ اصل خاونده ده نو رسول الله ﷺ هغه صحابي رضي الله عنه، چې دغه بي بي یې په برخه کې رسیدلې وه را وغوښت او ورته یې وویل: ته دغه وینځو کې یوه خوښه کړه که خپه کیږې نه نو [صفیة رضي الله عنها] ماته را کړه او که خپه کیږې نو ستا حق دی زه یې درنه په زبردستۍ نه اخلم، نو هغه صحابي رضي الله عنه وویل: چې یا رسول الله ﷺ زما هم همدا اسې اراده وه چې دا ستا سره مناسب ده، نو زه راضي یم دې وخت کې د مرحب پهلوان خور زینب نومیدله (بي بي صفیة رضي الله عنها) ته دعوت ورکړ هغې ته معلومه وه چې نن رسول الله ﷺ هغې ته ورځي، چې تسلي ورکړي ځکه چې خاوند، پلار او ورور یې جنګ کې وژل شوي وو، نو د خپل ورور د انتقام اخستلو له پاره یې د پسه غوښه کې زهر ګډ کړل خصوصا د ولي او پښتیو په غوښو کې، هغې ته چا ویلي وو، چې رسول الله ﷺ د پسه په غوښه کې ولی او پښتۍ زیات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله ﷺ او بل صحابي (بشر بن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول الله ﷺ ته پيش کړه،

رسول الله ﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د الله ﷻ په حکم ګويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشر بن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشر بن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول الله ﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول الله ﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: تاسو دروغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همداسې ده بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې غلي شئ دروا غجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟

نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ دروغ ووايو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟

هغوئ وويل: هو ! نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول الله ﷺ يې تاته به ضرر ونه رسوي او که رسول الله ﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو•.

نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زياته غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول الله ﷺ هغوئ معاف کړ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 في البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۶) برخه:

او د خیبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول اللهﷺ په شان کې سپکاوی کوونکې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

➥ د عبدالله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روایت دی: چې د انصارو دوه قبیلې اوس او خزرج به همېشه د رسول اللهﷺ سره د زیاتې مینې په خاطر داسې کارونه کول چې دین ور باندې لوړ شي او رسول اللهﷺ خوشحاله شي او دواړه قبیلو به د نیکۍ په کارونو کې یو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبیلې ځوانانو یو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول اللهﷺ سره یې زیات عناد درلوده او همېشه به یې د رسول اللهﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبیلې مشران سره راغونډ شول چې یو داسې نفر ووژني چې د آوس قبیلې سره برابر شي او رسول اللهﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر یې وکړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې باید ابو رافع سلام بن ابي الحقیق ووژني ځکه چې ابي الحقیق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې یې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدینه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف یې هم ورکړي وو، بل دغه کافر یو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به یې د رسول اللهﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به یې خندول او زیات عیاش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبیلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبدالله بن انیس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول اللهﷺ ته راغلل چې اجازه ترینه واخلي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: تاسو یې ووژنئ خو تاسو یې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زیات کسان وي او که تاسو یې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ما شومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خیبر ته داسې وخت را ورسیدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به یهودیانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لوېې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق پکې دی ورننوځي.

➥ نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وویل، زه کوم چل جوړوم که کامیاب شوم او د قلعه دننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به را شئ که زه کامیاب شوم نو بیرته به در ووځم.

نو کله چې یهود خپلو قلعه ګانو ته دننه شول نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښیناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښیني او خپل څادر یې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رېغ یې ور باندې وکړ، چې څوک یې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نیولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتوګانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کیلي ګانې یې د دروازې په سر تاخچه کې کیښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پايې يا زينې لاندې کښېناستم چې څوک مې ونه ويني نو ابو رافع شراب وڅښل ډېر مو به ورته سندرې ويلې او ګډېدلې به کله چې شپه پخه شوه ټول خلک ترې ولاړل خپلو کورونو ته، دې لويه قلعه کې بيل بيل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.
نو ما ټولې دروازې دباندې طرف نه بندې کړلې چې که څوک چغې کړي دوئ به نه شي راوتلای، نو د ابورافع سلام بن ابي الحقيق کوټې ته ورغلم او په قراره مې دروازه خلاصه کړه خو هغه سره ښځه او بچې هم وه او زه نه پوهيدم چې دغه کافر چيرې دی او مونږ رسول اللهﷺ د ښځو او ماشومانو له وژلو منع کړي ؤ نو زه له کوټې بيرته راووتم او سوچ مې کاوه چې څنګه دغه کافر په تياره کوټه کې معلوم کړم، نو يو ځل بيا ور دننه شوم او ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چيرې يې؟،
هغه فکر وکړ، چې کومه ډېره راغلې ده نو وې ويل: زه دغه يم نو زه د اواز طرف ته ورغلم دا کافر چې بدن يې تک سپين ؤ نو داسې ښکاره شو لکه سپين بالښت او ما پرله پسې وارونه ور باندې وکړل او ده چغې کړې ښځې او ماشومانو يې هم چغې کړې نو زه بيرته له کوټې را ووتلم خو يقينې وم چې مړ نه دی.
او ښځه يې له کوټې راووتله چې چغې کړې ما هغه وډاره وله چې چوپ شه او بيا کوټې ته دننه شوم بيا مې غږ بدل کړ چې (ابورافع) څه پيښه ده ولې چغې وهې؟ نو هغه وويل: مور دې باندې بوره شه چا ووهلم؟ سړی را ننوت.

عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه بيا ورغلم او توره مې ورته په خيټه کېښودله او سر بيره مې ځان پرې واچولو، چې بل خوا ترينه ووتله نو بيرته ترې راووتلم او کله چې په اندرپايه يا زينه را کښته کيدلم نو چې اخر ته نژدې شوم نو ما فکر وکړ چې پوره خلاصې شوې خو خلاصې نه وې زما سترګې هم کمزورې وې نو را پريوتم غوزار شوم او پښه مې ماته شوه نو ژر ژر مې په څادر وتړله او بهر ملګرو ته ورغلم هغوئ ته مې وويل: مبارک شه زه کامياب شوم خو څنګه به معلومه کړو چې دغه کافر مړ شو که لا ژوندی دی، نو دې وخت کې بل صحابي عبدالله بن انيس رضي الله عنه، وويل: زه به معلومات واخلم زه به تياره کې د دوئ منځ ته ورشم زه د دوئ په ژبه خبرې کولای شم نو هغه ولاړ له ابو رافع خلک را تاؤ وه او ښځې يې ورته ږنا نيولې وه او ژړل يې نو دا کافر لا ژوندی ؤ او ويل يې: چې ما د عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، اواز واوريد لکه چې هماغه راغلی ؤ نو ما اواز بدل کړ ورته ومې ويل: نه هغه له مدينې دومره ليرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو ؟
نو عبدالله بن انيس رضي الله عنه، فرمايي: چې زه بيرته را ووتلم ورته ومې ويل: لا ژوندی دی خو انتظار به وکړو چې صبا شي نو معلومه به شي، نو مونږ هم هلته تر سهاره موجود ؤ چې چرګانو اذانونه وکړل نو خلک د قلعه ګانو په ديوالونو وختل او اعلان يې وکړ چې (ابورافع) مړ شو نو مونږ هم روان شولو.

عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه په ماته پښه داسې په منډه وم لکه چې ماته نه وي نو کله چې مدينې منورې ته ورسيدو نو رسول اللهﷺ په ممبر ناست ؤ کله چې يې زمونږ مخونو ته وکتل ويې فرمايل: دا مخونه داسې معلوميږي چې کامياب شوي ياست، نو مونږ ورته وويل: هو الحمدلله مونږ هغه ووژلو خو مونږ کې هر يوه يې د وژلو دعوه کوله خو رسول اللهﷺ وفرمايل: تاسو تورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توري يې وكتلې نو ويې فرمايل: وژلی عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دی خو ثواب كې ټول شريک ياست.

بيا رسول الله ﷺ د عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه شادر واچولو او دعا يې وكړه نو چې شادر مو اوچت كړ پښه د اسې روغه شوې وه لكه چې بلكل نه وي ماته شوي.

← همدغسې احاديث صحاح ستتة كې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذكر شوی دی فقط تفصيل كې لږ فرق لري نو له نيو احاديثو معلومه شوه هر هغه شوک چې د شپې چاپو كې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر كه لمونځ كوي، روژه نيسي او حج كوي د يو مشكوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره كول هيڅ دين او مذهب كې نه دی روا•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

← د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي كې يو حديث نقل كړی دی: اګر چې اشكال پكې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبكر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبكر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه كه تا نذر منلی وای نو كيدای شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ كړي وای، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې كه الله ﷻ مې بچي روغ كړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: كه مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يو وينځه د دوئ په كور كې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميد له هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونيسم.

← اخير (الله ﷻ) دواړه روغ كړل نو دوئ روژې نيول شروع كړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت كې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت كې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نوميده (وړی) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې كړلې او يهودي ته يې واپس كړلې هغه په مزدورئ كې دومره اوربشې ور كړلې چې پنځه واړه واړه ټيكلي ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه كړې او ډوډۍ يې ترينه پخې كړې او علي رضي الله عنه مسجد كې رسول الله ﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتي څخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن كثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې یې کور ته تشریف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښیناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه اوچتوله کله چې یې لقمه (ګوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې یو چا اواز وکړ ای اهل بیت رسول الله ﷺ زه مسکین یم په الله ﷻ قسم چې ډیرې ورځې مې اولاد هیڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وویل: ټول ور کړه او هغه ټوله ډوډۍ یې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

﴿ بیا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همداسې مزدورئ باندې وړېه تیارې کړلې او بدل کې یې اوربشې راوړلې او اوړه یې کړې، ډوډۍ یې ترینه پخې کړې چې کله روژه ماتي ته کښیناستل بیا هماغسې چا ږغ وکړ، چې ای اهل بیتو: زه یتیم یم پلار مې بیعة العقبة کې شهید شوی دی او کور کې نهر یوو یو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدله در کړي، نو ټولو په شریکه هغه ډوډۍ بیا هغه یتیم ته ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه.

﴿ دریمه ورځ هم همداسې خبره تکرار شوه چې روژه ماتي ته کښیناستل نو یو چا اواز وکړ، چې أی اهل بیتو زه چا بندي کړی وم او وهلم یې او ډیرې ورځې یې خوراک نه را کولو او س را خوشې شوم ډیر وږی یم څه خوراک راکړئ الله ﷻ به یې بدله کې جنتونه در کړي نو بیا یې ټوله ډوډۍ ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه او درې روژې یې هم پوره شوې خو د بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور یې وړې نه شوې وریشلی او د یهودي سره نور وړې هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډیر وږي وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونیول او رسول الله ﷺ ته ورغلل کله چې د رسول الله ﷺ نظر پرې ولوېده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه د ډیرې لوږې سره یو ځای شوې وه او سترګې یې ننوتلې معلومیدلې، نو رسول الله ﷺ غیږ کې ونیوله او په ژړا شو
﴿ (حسنین رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرایل (ع) راغی او د سورت الدهر تر (9) آیات پورې آیاتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډیر خوښ شوی ؤ او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدله کې یې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډیر زیات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

﴿ یوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ور کړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواهش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې یې فقط یو انار پیدا کړ هغه یې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د یوې ښځې په غیږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار ولیده او چغې یې کړې مور ته یې وویل: چې ماته انار راکړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وویل: وروره زوی مې ډیر وږی دی دغه انار را کړه چې ور یې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغی، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: لکه چې انار دې پیدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ویل: ټول بازار کې مې فقط یو دانه پیدا کړ، خو لاره کې یو ماشوم چې زیات وږی ؤ ورمې کړ،

← نو بي بي فاطمې رضي الله عنها وویل: ډیر ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نهٔ تیر شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د یمن څخه د اوښ یو بار انار را لیږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسیم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسیدلي وو،

نو رسول الله ﷺ یو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بیتو ته یې یوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې یې له ځان سره وویل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم یو انار یې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وایې؟

او انار یې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه یې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وویل: له یمن څخه چا انار را لیږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسیدلي دي نو هغه یو یو انار له لمنې رایستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وویل: بس همدا دي؟

هغه ورته وویل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وویل: دا واخله دا زما نه دي ما نن یو انار خیرات کړ او الله ﷻ فرمایي: چې د یوې نیکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه یاد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا یقین په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زیات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنین رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به یې په قراره کښته کړل.

یو ځل رسول الله ﷺ خطبه ویله چې دواړه لمسیان یې راغلل او د خلکو په اوږو یې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه یې را اوچت کړل او ویې فرمایل: چې ربښتیا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسیان د جنت د ځوانانو سیدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

•رواه الهيثمي ج9 ص 177

و اخرجه ابن النجار عن عمير في كنز العمال ج 7 ص 104

و اخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاكم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

← کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و تاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يارسول الله ﷺ تا په ما باندې څه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

← نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

← لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

← طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضی الله عنها ورته وويل: چې ورې او تږي دي زما شيدې هم نشته اوبه هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.
نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

← د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د ماز ديګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:
بِأَبِیْ أَنْتَ شَبِیْهٌ بِالنَّبِيْ -لَیْسَ شَبِیْهًا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبيﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښودله او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول اللهﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن او چته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليکم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دې شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول اللهﷺ څخه اوريدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنّة)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبويﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول اللهﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ماته تکليف ورسولو•.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدو مره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبدالله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضی الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول اللهﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

• اخرج ابن عساکر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي کنزالعمال ج7 ص69 کذالک في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في کتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

➥ د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه ووايم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او دغه فضيلت ماته ورسيږي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

➥ د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي !

➥ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

➥ همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنــته شــه، ابــوبکر رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: تــه رښــتيا وايــې او تــه ملامــت نــه يــې خــو زه دغــه موجــودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابــو البختري رضــي الله عنــه څخــه د (حســين بــن علــي رضــي الله عنهمــا) پــه بــاره کــې ذکــر شــوی دی چــې عمــر رضــي الله عنــه خطبــه ويلــه او حســين رضــي الله عنــه ورتــه راغــی چــې کښېنــته شــه دا زمــا د بابــا ممبــر دی تــه دی د خپــل بابــا پــه ممبــر کښېــنه، نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه پــه ژړا شــو او ورتــه يــې وويــل: تــه رښــتيا وايــې دا ســتا د بابــا ممبــر دی او زمــا بابــا ممبــر نــه درلــوده، خــو تــا تــه چــا وويــل چــې دا خبــره وکــړه؟ نــو علــي رضــي الله عنــه پورتــه شــو او حســين رضــي الله عنــه تــه يــې وويــل: چــوپ شــه غــداره زه بــه تــا ســره کــور کــې ګورم.
نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: پــام کــوه زمــا بچــي تــه څــه ونــه وايــې دې رښــتيا وايــې او بيــا يــې لــه ځــان ســره څنــګ کــې پــه ممبــر کښېــناوه او چــې کلــه يــې خطبــه خلاصــه کــړه او لمــونځ وشــو نــو عمــر رضــي الله عنــه حســين رضــي الله عنــه يــې لــه لاس ونيــو او خپــل کــور تــه يــې بوتلــو هلتــه يــې خــوراک وربانــدې وکــړ، بيــا يــې ورته وويل: چې کله کله زما کورته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.•

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

⟵ حليــة الاوليــاء نقــل کــړی دي چــې يــوه ورځ علــي رضــي الله عنــه د خپــل کــور تــر څنــګ ناســت وو او يــو مســکين ورتــه راغــی ورتــه يــې وويــل: وږی يــم څــه را کــړه نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: دې مخــامخ کــور تــه ورشــه مســکين چــې ورتــه وکتــل چــې وچــه ډوډۍ اوبــو کــې لمــدوي او چــې نرمــه شــي بيــا يــې خــوري نــو تعجــب کــې شــو فکــر يــې وکــړ، دا هــم کــوم غريــب دی کلــه چــې د علــي رضــي الله عنــه کــور تــه ولاړ او ږغ يــې وکــړ چــې فقيــر يــم وږی يــم څــه راکــړئ نــو، ربيبــة رضــي الله عنهــا وينځــې ورتــه خــوراک راوړ نــو دغــه فقيــر چــې خــوراک وليــد خــوښ يــې شــو نــو ورتــه يــې وويــل: کــه لــږ نــور را کــړئ نــو دلتــه يــو بــل فقيــر هــم اوبــو ســره وچــه ډوډۍ خــوري او فقيــر علــي رضــي الله عنــه طــرف تــه اشــاره وکــړه، نــو وينځــې ورتــه وخنــدل ورتــه يــې وويــل: هغــه خــو د دغــه کــور مالــک او کــور والا دی خپلــه وچــه ډوډۍ خــوري خــو مســکينانو تــه ښــه ډوډۍ ورکوي.

⟵ د صــفوري رضــي الله عنهــا نــه روايــت دی: اګــر چــې حــديث کــې ضــعف شــته چــې اهــل بيــت د څــو ورځــو نهــر (وږي) وو او څــه يــې نــه وو خــوړلي نــو نــوريې طاقــت نــه ؤ، بــي بــي فــاطمې رضــي الله عنهــا خپــل يــو ټکــری علــي رضــي الله عنــه تــه ورکــړ، چــې اســتعمال کــړی يــې لا نــه وه او کــوم ځــای نــه ورتــه هديــه راغلــې وه چــې خــرڅ يــې کــړي او کــور تــه وربانــدې څــه خــوراکي شــيان راوړي نــو علــي رضــي الله عنــه هغــه بــازار تــه يــووړه او پــه درې درهــم يــې خــرڅ کــړ او غوښــتل يــې چــې خــوراکي شــيان راونيســې نــو يــو فقيــر ورتــه مخــې

• کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته شو او سوال او زارئ يې شروع کړې دومره فرياد يې ورته وکړ، چې زړه يې پرې وخوږېده نو درې واړه درهم يې هغه ته ورکړل او خالي لاس کورته را روان شو.

لاره کې يو داسې سړی ورته مخې ته راغی چې اوښ يې له مهاره نيولی ؤ نو علي رضي الله عنه ته يې سلام وا چولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې کړم؟

نو علي رضي الله عنه ورته مسکی شو چې ما سره روپۍ نشته په څه يې واخلم هغه نفر ورته وويل: په نيته يې درکوم بيا به روپۍ را کړې او ارزانه يې هم درکووم، نو علي رضي الله عنه ترينه په (100) درهم واخست او نيته يې ور سره معلومه کړه اوښ يې کورته روان کړ لاره کې بل سړی ورته پيدا شو پوښتنه يې ترينه وکړه چې اوښ نه خرڅوې؟ نو علي رضي الله عنه فکر وکړ، چې خرڅ به يې کړم نو ورته يې وويل: خرڅوم يې !

خرڅوم ! په څو يې اخلې؟ هغه نفر ورته وويل تا په څو اخستی دی رښتيا خبره وکړه نو بيا گټه در کوم، علي رضي الله عنه ورته وويل: ما په سل اخستی دی ته څومره گټه را کوې؟ هغه نفر ورته وويل (60) روپۍ گټه درکوم نو په (160) درهم يې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کله چې علي رضي الله عنه کورته روان شو فکر يې وکړ، چې اوس خو هغه سړي ته مخکې له وخته روپۍ ورکول پکار دي له چا مې چې اوښ اخستی دی، خو نه يې کور راته معلوم دی او نه يې نوم (100) درهم يې له ځان سره کړل او (60) درهم يې بي بي فاطمې رضي الله عنها ته ورکړل هغې ترينه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟

نو علي رضي الله عنه ورته خپله قصه بيان کړه هغه هم حيرانه شوه، نو علي رضي الله عنه روان شو چې له رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وکړي چې دغه قرضداری څنگه پيدا کړم چې روپۍ يې ورکړم، کله چې رسول الله ﷺ ته مخامخ شو نو رسول الله ﷺ ورته په خندا شو بيا يې ورته وويل: نن خو دې ډيرې روپۍ گټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې ؟

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: هو، نو علي رضي الله عنه ورته وويل: نو اوس راته ووايه چې قرضداری به څنگه پيدا کړم؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: د لټولو ضرورت يې نشته هغه خرڅوونکی جبراييل (ع) او اخستونکی ميکاييل (ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيدله هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه ، يوې ته (40) درهم او يوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمی) وينځې (40) درهم او يوه بوری غَلّهٔ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمی) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.
نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي!
نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړاى شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې څـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـرؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړى ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړى خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ور کـړه نـو هغـه لـه خوشـحالۍ اشـعار وويـل: چـې معنـى يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او پـه اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس در کړي چې هغه به نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ور کړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـي سـوالګر ربښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې ربښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابى وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـي: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له تورې تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړى اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولى يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وويستل شي کنه نو يو به هم ژوندي پرې نږدم بيا يې لاس پورته او دعا يې وکړه چې يا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پيروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا يې کوله او خلکو ور باندې آمين ويل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجيح رضي الله عنه) څخه روايت دی: چې امير معاويه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وويل: مونږ جهاد کې مشغول يو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هير وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح يې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بيا يې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې يې کښيناوه بيا يې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووايې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ويې ويل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✍ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✍ د هارون (ع) سره تشبيه ورکړل شوې ده.

✍ د خيبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✍ (اسد الله) لقب ورکول شوی دی.

✍ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ يې کړی دی.

بيا يې ورته وويل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر يې ټک ووهه او له ډيرې غصې ځان سره غړيده.

➥ ابوهريره رضي الله عنه فرمايي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځيدم يو ځای ته ورسيدم چې ډير خلک را جمع دي او يو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنيو درې واړو خليفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه يې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وويل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پيرو دی يعنې شيعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بيانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته يې وويل: چې زه يو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وويل: وکړه څه وايې؟
نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: ايا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وويل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول اللهﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نکاح له پاره استخاره کړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړېدلو له پاره ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ کړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول اللهﷺ دوه لورګانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ور کړې؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بېزاري نه ده اعلان کړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي کوې (شيعه) شوی يې.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وکړه چې يا الله جل جلاله که دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء ور کړې.
نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه کښته کړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پرېوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعد بن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله کړه.•

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړی خطبه مقام نخيلة کې کوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
کفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حکم.

← ابو الوداک همداني رضي الله عنه فرمايې: چې علي رضي الله عنه د کوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة کې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ کې ودريد او ويې فرمايل:
ای خلکو چا چې مداهنت وکړ يعني دنيوي مال او چوکۍ له پاره يې برحقه جهاد پرېښود نو هغه ځان په خپله د هلاکت کندې ته وغورځولو.

ای: خلکو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې که الله ﷻ مو بچ کوي نو په خپل فضل به تاسې بچ کړي کنه نو کافران به ستاسې فکرونه اشغال کړي تور درته سپين او سپين درته تور ښکاري حق درته باطل او باطل درته حق ښکاري.

ای: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساکر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي کنزالعمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه ! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غښي چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هرقل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

☚ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيڅ مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چاکې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمري جوړ شې او غوږې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل دروغجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوخ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښي اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شا ته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې وربانديې وداړي، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار ورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته ویې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدی کفایت کوو•
اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library